

УДК 94 (477): 282

Буравський О. А.
доктор історичних наук, доцент
кафедри всесвітньої історії, Житомирський державний
університет ім. Івана Франка (Україна, Житомир),
buravskij@i.ua

**РИМО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
НА ПРАВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ КІНЦЯ ХУІІІ -
ПОЧАТКУ ХХ ст. в польській історіографії**

У статті проаналізовано польську історіографію, в якій досліджувалися різні аспекти діяльності Римо-католицької церкви на Правобережній Україні кінця ХУІІІ - початку ХХ ст. та її вплив на суспільне життя в регіоні.

Ключові слова: Римо-католицька церква. Правобережна Україна, суспільне життя, польська історіографія

Метою даної статті є аналіз історіографічного доробку польських науковців, пов'язаного із вивченням різних аспектів діяльності Римо-католицької церкви на Правобережжі та її впливом на українське населення, суспільно-політичну й економічну ситуацію в регіоні.

Історія Римо-католицької церкви, її стосунки з державою, роль духовенства в економічному, суспільно-політичному, культурному та громадському житті на

Правобережній Україні кінця XVIII - початку XX ст. посідає помітне місце в польській історіографії.

У польських публікаціях кінця XVIII - початку XIX ст. Поділля та Волинь розглядалися в контексті історії Речі Посполитої як її невід'ємних і складових частин, ідеалізувалася роль Римо-католицької церкви в житті краю. Проте, незважаючи на їх тенденційність, у роботах зібрано цінний фактичний матеріал.

Відомості про церковні маєтки знаходимо в історико-статистичних і географічних описах Подільської губернії римо-католицького священика В.Марчинсько [1] та історика й археографа О. Пшездзєцького [2].

У монографії В. Марчинського "Статистичний, топографічний, історичний опис Подільської губернії" охарактеризовано економічну та суспільну діяльність римо-католицького духовенства, костельно-монастирське землеволодіння, стан освіти на Поділлі.

Для розкриття загального становища Римо-католицької церкви в Російській імперії, порівняння церковної політики російських царів важливими є праці М. Лорета, у яких висвітлено становище Римо-католицької церкви за царювання Павла I та Олександра I [3].

Прикладом консервативного ставлення до історичної ролі РКЦ на Правобережжі в польській історіографії в ХІХ ст. є історико-статистична розвідка С. Бушинського [4].

У праці М. Островського досліджено діяльність білого та чорного римо-католицького духовенства в суспільно-політичному, культурному житті Поділля наприкінці XVIII - на початку XIX ст. [5]. У роботі Ш. Ашкеназі проаналізовано причини виникнення та поширення шляхетської опозиції, подано відомості про місце римо-католицького духовенства у визвольній боротьбі польського народу на території Польщі й Правобережжя [6].

Відомим польським дослідником історії римо-католицьких орденів на Правобережній Україні кінця XVIII - першої половини XIX ст. був Ян Марек Гіжицький (псевдонім Волиняк). У двотомній монографії "Z przeszłości karmelitów na Litwie i Rusi" він висвітлював діяльність кармелітського, домініканського, капуцинського і тринітарського орденів, зокрема на теренах Волині, Поділля та Київщини. Автор проаналізував економічний стан їхніх монастирів, а також вплив на розвиток освіти регіону [7].

Освітній діяльності ордену тринітаріїв на Волині, зокрема в містечку Теофіполі, Старокостянтинівському і Кременецькому повітах, Берестечку присвячена інша робота дослідника [8].

Я. Гіжицький дорікав, що польська шляхта недостатньо дбала про костели на Волині, Поділлі та Київщині.

Варто зазначити, що праці Яна Гіжицького мають переважно описовий характер, у них переважає біографічна інформація про ченців. Однак, враховуючи насиченість їх фактичними даними, вони зберігають науково-пізнавальне значення не лише для вивчення історії волинського регіону, але й для розуміння поглядів польських істориків XIX ст. на минуле українських земель.

У роботах ксьондза Едварда Ліковського також знаходимо звинувачення на адресу польських магнатів, які недостатньо переймалися благоустроєм католицьких храмів [9; 10; 11].

У мемуарах Вацлава Борейка [12] та Кароля Міцовського [13] є інформація про функціонування піарських шкіл на теренах Волині, зокрема в Острозі та Межиричі Корецькому.

У монографіях Ф. Равіти-Гавронського проаналізовано участь римо-католицького духовенства в організації акцій протесту проти російської влади на Правобережній Україні (1861 р.), зокрема в костелі Св. Александра в Києві, а також дано оцінку участі українського селянства в повстанні 1863-1864 рр. [14; 15].

У брошурі ксьондза Мар'яна Токажевського "Przyczynek do historii mecenstwa kościoła rzymsko-katolickiego w diecezjach Kamienieckiej i Lucko-Zytomirskiej (1863-1930)" зроблено огляд становища Римо-католицької церкви на Правобережжі після поразки Листопадового повстання 1830-1831 рр., наведено список костелів, переданих православної церкві в Луцькій, Житомирській та Кам'янецькій дієцезіях, стан католицьких шкіл у регіоні [16].

Історіографія Римо-католицької церкви в Російській імперії в XIX - перших десятиліттях XX ст. була узагальнена М. Живчинським [17]. Він охарактеризував праці німецьких (Августина Тейнера), французьких (Луї Лескуера), польських (Станіслава Шантира, Марцелія Слечковського, Матвія Лорета, Яна Гіжицького), російських (Дмитра Толстого) істориків.

У роботах Ю. Дуніна-Карвіцького простежено особливості землеволодіння римо-католицького духовенства на Волині [18; 19].

Становище чернечих орденів єзуїтів і маріанок на Волині кінця XVIII ст. описав С. Гилус [20; 21].

Стан освіти на Правобережній Україні, як занепад після припинення діяльності єзуїтів охарактеризувала польська письменниця Олена Жепецька [22].

З історії західних губерній Російської імперії першої половини XIX ст. вивченим є Листопадове повстання 1830-1831 рр.

Я. Скарбек проаналізував матеріальний внесок римо-католицького духовенства під час повстання [23].

Х. Диленгова охарактеризувала становище католицького духовенства перед повстанням [24].

Я. Зьолек зосередив увагу на патріотичній позиції духовенства під час повстання [25].

Є. Яблонська-Дептула з'ясувала проблематику релігійної ідеології та релігійного життя періоду повстання [26; 27].

У роботі Я. Скарбека та Я. Зьолека вивчено становище римо-католицького духовенства та його роль у Листопадовому повстанні 1830-1831 рр. [28]. Однак автори не звернули увагу на участь у повстанні волинських римо-католицьких священиків, обмежившись лише згадками про них.

На увагу заслуговують праці П. Гаха, у яких досліджено процес ліквідації та стан католицьких монастирів після поразки повстання в західних губерніях Російської імперії [29; 30].

У монографії Б. Лопушанського висвітлено діяльність правобережних римо-католицьких священиків у

польських таємних організацій на Правобережній Україні, зокрема "Товаристві польського народу" та "Колі студентському" [31].

Серед польських істориків міжвоєнного періоду не існувало методологічних розбіжностей у підході до вивчення питань, пов'язаних із діяльністю РКЦ.

Зокрема, діячі історико-правової школи під керівництвом професора С. Кугшеби, розкриваючи окремі аспекти суспільно-політичного становища Римокатолицької церкви в Польщі й на теренах України, лише частково торкнулися проблем, що виникали в стосунках духовенства з державними установами Російської імперії, українськими селянами й таємними польськими товариствами [32].

Я. Рутковський відзначав, що римо-католицьке духовенство мало значну роль у господарському житті, воно було великим землевласником на Правобережній Україні лише до другої половини XIX ст. [33].

У статтях В. Плошкевича подано відомості про стосунки римо-католицького духовенства з російською владою, проаналізовано причини, які призвели до втрат римо-католицьким духовенством Правобережної України провідних позицій [34].

Післявоєнний період у польській історіографії характеризувався зростанням інтересу до історії Римокатолицької церкви й церковного землеволодіння. Цю проблему порушували Б. Кумор [35; 36; 37; 38], Ю. Муха [39]. Вони показали гостру боротьбу за землю між заможною шляхтою та римо-католицьким кліром, дослідили римо-католицький маєток. Водночас з'являються праці, що стосуються історії окремих інституцій Римокатолицької церкви. К. Гадач описав історію капуцинського ордену на теренах Правобережної України [40].

У польській історіографії 1980-1990-х рр. необхідно звернути увагу на дослідження М. Згорняка "Причини повстання 1830-1831 років у Литві, Білорусії й Україні", у якому висвітлено участь у ньому римо-католицьких священиків на території Польщі, а також частково на Правобережжі [41].

У працях Я. Ршибула [42], Я. Спижа [43], Я. Марека [44], Л. Гребеня [45] наведено статистичні дані щодо чисельності католицьких священиків, парафій, деканатів Подільської єпархії.

У новітній польській історіографії, зокрема в працях Л. Заштовта [46; 47; 48], П. Гаха [49], Б. Ваната [50] досліджено культурно-освітню діяльність римокатолицьких орденів на Правобережній Україні наприкінці XVIII - першій половині XIX ст.

У статті "Польські народні школи на Україні в 1905—1914 рр." Лешек Заштовт зазначає про роль польської шляхти й римо-католицького духовенства в розвитку освіти на Правобережній Україні в умовах русифікаторської політики царизму. Він наголошує, що приходські католицькі школи в західних губерніях Російської імперії, зокрема на Волині, Поділлі і Київщині, діяли практично до 1832 року. З цього року ці школи були ліквідовані, але деякі з них продовжували функціонувати нелегально. Були засновані також нелегальні народні школи, переважно за ініціативою шляхти й римо-католицького духовенства. У 1905-1914 рр. царська поліція розкрила на Правобережжі 299 таких шкіл (73 з них були відкриті з ініціативи

шляхти, а 63 - римо-католицького духовенства). Науковець проаналізував також асиміляційні процеси серед поляків, зокрема римо-католиків, здійснених російським царем після повстання 1863 р. на Правобережжі.

У роботі Я. Скарбека простежено динаміку чисельності парафій, філій, каплиць та монастирів у семи дієцезіях Російської імперії, зокрема в Луцько-Житомирській та Кам'янецькій наприкінці XVIII - у ХХ ст. [51].

Висновок. Наукові розвідки польських істориків вирізняються прагненням довести закономірний характер руху опору римо-католицьких священиків проти антипольської політики російського самодержавства, у них засуджується російська влада за утиски римокатоликів. Натомість польські вчені більше уваги приділили діяльності РКЦ на території Польщі, лише окремі дослідження стосувалися проблем, пов'язаних з економічним, суспільно-політичним, громадсько-культурним життям її на теренах Правобережної України. Загалом потрібно відзначити ґрунтовний, науково-об'єктивний підхід більшості польських дослідників до досліджуваних ними етноконфесійних проблем.

Список використаних джерел

1. Marczyński W. Statystyczno-topograficzne i historyczne opisanie gubernij Podolskiej z rysunkami i mapami : W 3-ch tt. T. 3 /W. Marczyński. - Wilno: Drak. J. Zawadzkiego typografa imperatorskiego uniwersytety, 1823. - 306 s.
2. Przewdziecki A. Podole, Wołyn, Ukraina. Odnazy miejsc i czasow: W 2-ch tt. T. 2 /A. Przewdziecki. - Wilno: Teofil Glticksberg, 1841. - 386 s.
3. Loret M. Kosciol katolicki w zaborze rosyjskim za panowania Pawla I / M. Loret // Przegląd Powszechny. - T. 179. - R. 45 (1928). - S. 111-284; Loret M. Kosciol katolicki w poczatkach panowania Aleksandra I (1801-1815) / M. Loret. - b.m., 1900.-29 s.
4. Buszynski S. Podole, Wob/n i Ukraina. - Lwow, 1862. - 147 s.
5. Ostrowski M. Historyczny zarys biskupstwa Kamienieckiego /M. Ostrowski //Przegląd Katolicki. - Warszawa, 1863. - № 63. -S. 550-551.
6. Askenazy Sz. Dwa stulecia XVII i XIX.: Badania i Przyczynki / Sz. Askenazy. - Warszawa.: nakl. G. Gebethnera i Wolla, 1910. -528 s.
7. Woryniak. Z przeszlosci karmelitow na Litwie i Rusi z przedmowa Franciszka Rawity Gawronskiego / Woryniak. - Krakow: Nakladem OO. Karmelitow na piasku skiad Gt. w ksiegarni G. Gebethnera i sp., 1918. - Cz?sc I. - 521 s.; Czesc II. - 252 s.
8. Woryniak. Wspomnienie o Trynitarzach na Woryniu, Podolu i Ukrainie / Woryniak. - Krakow, 1909. -112 s.
9. Likowski E. Historia unii kosciola ruskiego z kosciolem rzymskim /EdwardLikowski. - Poznan: nakladem i drukiem J.Leitgebra, 1875. - 287 s.
10. Likowski E. Dzieje kosciola Unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX wieku uwazane glownie ze wzgledu na przyczyny jego upadku /Edward Likowski. - Wyd. 2 - Warszawa: w ksiegarni Gebethnera i Wolffa, 1906. - Czesc. I. - 277s.
11. Likowski E. Dzieje Kosciola Unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX wieku uwazane glownie ze wzgledu na przyczyny jego upadku /Edward Likowski. - Wyd. 2 - Warszawa: w ksiegarni Gebethnera i Wolffa, 1906. - Czesc. II. - 112 s.
12. Pamietnik pana Wacława Borejka // Pamietniki domowe, zebrane i wydane przez Michala Grabowskiego. - Warszawa, 1845. -S. 3-70.
13. Pamietnik pana Karola Micowskiego //Pamietniki domowe, zebrane i wydane przez Michala Grabowskiego. - Warszawa, 1845. -S. 80-249.
14. Rawita-Gawronski Fr. Rok 1863 na Rusi. Ukraina, Woryn, Podole / Fr. Rawita-Gawronski. - Lwow : Nakladem Ksiegarni H. Al Tmberga, 1903.-356 s.
15. Rawita-Gawronski Fr. Rok 1863 na Rusi. Rus czerwona i Wschod / Fr. Rawita-Gawronski. - Lw6w : Nakladem Ksie_garni H. Al Tmberga, 1902.-352 s.

Збірник наукових праць Гілея: науковий вісник"

16. Tokarzewski M. Przyczynek do historii mecenstwa kościoła rzymsko-katolickiego w diecezjach Kamienieckiej i Lucko-Zytomirskiej (1863-1930) / M. Tokarzewski. - Kraków, 1995. - 64 s.
17. Ks. Zywczyński M. Z badań i literatury o kościele katolickim w Rosji i Królestwie Polskim w wieku XIX / Ks. M. Zywczyński // *Acta Poloniae Sacra*. - T. 3. - 1939. - S. 100-140.
18. Dunin-Karwicki J. Z zamglonej i niedawno minionej przeszłości. Wofynskie opowiadania historyczne / J. Dunin-Karwicki. - Warszawa, 1901. - 220 s.
19. Dunin-Karwicki J. Z moich wspomnień / J. Dunin-Karwicki. - Warszawa, 1903. - 343 s.
20. Ks. Tylus S. Nieznane losy jezuitów na Woryniu po kasacie 1773 r. / Ks. S. Tylus // *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. - T. 68. - Lublin, 1997. - S. 465-469.
21. Ks. Tylus S. Trynitarze hiccy w świetle wizyty generalnej 1799 r. / Ks. S. Tylus // *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. - T. 70. - Lublin, 1998. - S. 137-206.
22. Rzepecka H. Ojczyzna w piśmie i pomnikach / H. Rzepecka. - Wydanie pierwsze. - Tom II. - Poznań-Warszawa: E. Wende i s-ka, 1911. - 385 s.
23. Skarbek J. Wkład materialny duchowienstwa rzymskokatolickiego w powstaniu Listopadowym 1830-1831 roku / J. Skarbek J. // *Roczniki Humanistyczne*. - T. XXVIII. - Zeszyt 2. - 1980. - S. 105-128.
24. Dylagowa H. Duchowienstwo przed powstaniem listopadowym / H. Dylagowa // *Duchowienstwo a powstanie listopadowe*. - *Roczniki Humanistyczne*. - T. XXVIII. - Zeszyt 2. - 1980. - S. 13-27.
25. Ziolk J. Patriotyczna postawa duchowienstwa w czasie powstania 1830-1831 roku / J. Ziolk // *Duchowienstwo a powstanie listopadowe*. - *Roczniki Humanistyczne*. - T. XXVIII. - Zeszyt 2. - 1980. - S. 79-103.
26. Jablonska-Deptuła E. Katolicyzm łaciński w Imperium Rosyjskim w XIX wieku / E. Jablonska-Deptuła // *Katolicyzm w Rosji i Prawosławie w Polsce (XI-XX w.)*. - b.m., 1997. - S. 260-269.
27. Jablonska-Deptuła E. Z problematyki ideologii religijnej i życia religijnego okresu powstania listopadowego / E. Jablonska-Deptuła // *Duchowienstwo a powstanie listopadowe*. - *Roczniki Humanistyczne*. - T. XXVIII. - Zeszyt 2. - 1980. - S. 29-78.
28. Skarbek J., Ziolk J. Duchowienstwo w powstaniu listopadowym (1830-1831) / J. Skarbek, J. Ziolk // *Nowum (Warszawa)*. - № 11-12. - 1973. - S. 33-123.
29. Gach P. Kasaty zakonów na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska / P. Gach. - Lublin, 1984. - 204 s.
30. Gach P. Popowstaniowa kasata klasztorów w guberniach zachodnich cesarstwa Rosyjskiego w 1832 roku / P. Gach // *Duchowienstwo a powstanie listopadowe*. - *Roczniki Humanistyczne*. - T. XXVIII. - Zeszyt 2. - 1980. - S. 191-213.
31. Lopuszarski B. Stowarzyszenie ludu polskiego (1835-1841) - Geneza i dzieje / B. Lopuszarski. - Wydawnictwo literackie Kraków, 1975. - 396 s.
32. Kutrzeba S. Historia ustroju Polski w zarysie: Korona, T. 1 / S. Kutrzeba. - Lwów i Warszawa: Nakładem Księgarni Polskiej B. Polonickiego, 1925. - 320 s.
33. Rutkowski J. Zarys gospodarczych dziejów Polski w czasach przedrozbiorowych / J. Rutkowski. - Poznań, 1923. (Післявоєнне видання. - *Historia gospodarcza Polski*). - T. 1. Poznań, 1947; T. 2. - * Poznań, 1950. - 400 s.
34. Płoskiewicz W. Z dziejów dwóch diecezji kresowych / W. Płoskiewicz // *Przegląd Powszechny*. - Warszawa, 1925. - № 42. - S. 31-16.
35. Kumor B. Granice metropolii i diecezji polskich (968-1939) / B. Kumor // *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. - T. 18-21. - Lublin, 1969-1972. - S. 185.
36. Kumor B. Kamieniecka diecezja / B. Kumor // *W Encyklopedia katolicka*. - Lublin, 2000. - T. 8. - S. 132.
37. Kumor B. Kościół i katolicy w cesarstwie Rosyjskim (do 1918 roku) / B. Kumor // *W Odrodzenie kościoła katolickiego w byfym ZSSR*, red. E. Walewander. - Lublin, 1993. - S. 45-70.
38. Kumor B. Kościelne stowarzyszenie świeckich / B. Kumor // *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, Cz. 1. - Lublin, 1969. - S. 253.
39. Mucha J. Organizacja diecezji Kamienieckie do 1795 roku / J. Mucha // *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*. - Lublin.: Druk. Katolickiego Uniwersytetu, 1981. - № 30. - Z. 4. - S. 124-125.
40. Gadacz K. Kapucyni na ziemiach ruskich / K. Gadacz // *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970*, T. 2 / red. J. Bar. - Warszawa, 1978. - S. 239-245.
41. Zgorniak M. Podstawy spoieczne powstania 1830-1831 roku na Litwie, Białorusi i Ukrainie / M. Zgorniak // *Struktury ruchu ideologicznego XVIII - XIX wieku. Prace historyczne / Pod red. H. Kozłowskiej-Sabatowskiej*. - Zeszyt, Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego. - Warszawa; Kraków: PWN, 1986. - S. 90-97.
42. Przybył J. Kamieniec Podolski, albo trylodia na nowo przeżywana / Jan Przybył. - Wrocław: Wydawn. "Nortom", 1998. - 140 s.
43. Spiez J. Dominikanie w Kamiencu Podolskim: W Pasterz i Twierdza. Księga Jubileuszowa Dedykowana Księdzu Biskupowi J. Olszanskiemu, Ordynariuszowi Diecezji w Kamiencu Podolskim / Pod red. J. Wolczanskiego / J. Spiez. - Kraków; Kamieniec Podolski, 2001. - S. 249-275.
44. Marek J. Dzieje Klasztorów ojców franciszkanów dawnej prowincji Ruskiej w diecezji Kamieniecko-Podolskiej: W Pasterz i Twierdza. Księga Jubileuszowa Dedykowana Księdzu Biskupowi J. Olszanskiemu, Ordynariuszowi Diecezji w Kamiencu Podolskim / J. Marek / Pod red. J. Wolczanskiego. - Kraków; Kamieniec Podolski, 2001. - 536 s.
45. Grzebień L. Misyjna działalność jezuitów i kolegium w Kamiencu Podolskim: W Pasterz i Twierdza. Księga Jubileuszowa Dedykowana Księdzu Biskupowi J. Olszanskiemu, Ordynariuszowi Diecezji w Kamiencu Podolskim / L. Grzebień // Pod red. J. Wolczanskiego. - Kraków; Kamieniec Podolski, 2001. - 511 s.
46. Zasztowt L. Kresy 1832-1864. Szkolnictwo na ziemiach Litewskich i Ruskich dawnej Rzeczypospolitej / L. Zasztowt. - Warszawa, 1997. - 456 s.
47. Zasztowt L. Polskie szkolki ludowe na Ukrainie w latach 1905-1914 / L. Zasztowt // *Bibl. Jagiellońska*. - Kraków, 1991. - S. 87-105.
48. Zasztowt L. Zsyfka i przesiedlenia ludności Polskiej z zachodnich w głąb Cesarstwa Rosyjskiego po powstaniu styczniowym / L. Zasztowt // *Kwartalnik Przeglyd Wschodni*. - Tom V. - Zeszyt 2 (18). - Warszawa, 1998. - S. 237-262.
49. Gach P. Struktury i działalność duszpasterska zakonów męskich na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska w latach 1773-1914. / P. Gach. - Redakcja Wydawnictwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. - Lublin, 1999. - 675 s.
50. Wanat B. Życie i działalność Karmelitów Bosych w diecezji Kamieniecko-Podolskiej w latach 1622-1866 / B. Wanat // *Biblioteka Historyczna Archiwum Metropolii Lwowskiej Obrządku Łacińskiego w Krakowie*. - Seria B. - Tom 4. - Redaktor naukowy ks. Józef Wolczanski, Kraków-Kamieniec Podolski 2001. - S. 323-356.
51. Skarbek J. Źródła do dziejów rozgraniczenia diecezji łacińskich w Cesarstwie Rosyjskim w połowie XIX wieku t. cz. I Diecezja kamieniecka. Diecezja hicko-zytomierska / J. Skarbek. - Lublin, 2000. - 183 s.

Buravsky O. A., Doctor of Historical Sciences, Associate Professor of World History, Zhytomir State University Ivan Franko (Ukraine, Zhytomir), buravskij@i.ua

The Polish gentry and Roman Catholic Clergy of the Right-Bank Ukraine Roman Catholic Church in the Right Bank Ukraine at the end of the XVIIIth beginning of the XXth centuries in the Polish Historiography

The article deals with the Polish Historiography in which different aspects of the work of the Roman Catholic Church in the Right Bank Ukraine at the end of the XVIIIth beginning of the XXth centuries and its influence on public life in this region are researched.

Keywords: Roman Catholic Church, Right Bank Ukraine, public life, Polish Historiography.

Буравский А. А., доктор исторических наук, доцент кафедры всемирной истории, Житомирский государственный университет им. Ивана Франко (Украина, Житомир), buravskij@i.ua

Римско-католическая церковь на Правобережной Украине конца XVIII - начала XX вв. в польской историографии

В статье проанализирована польская историография, в которой исследовались разные аспекты деятельности Римско-католической церкви на Правобережной Украине конца XVIII — начала XX вв. и её влияние на общественную жизнь в регионе.

Ключевые слова: Римско-католическая церковь, Правобережная Украина, общественная жизнь, польская историография.

* * *